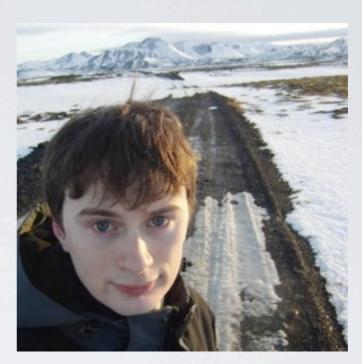
KORT, TRÉ OG MYNSTUR

Stærðfræði á Íslandi 2011 Reykholt, Borgarfirði

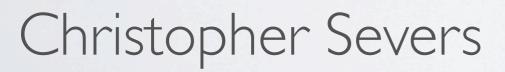
Sergey Kitaev

Pavel Salimov

· Byggt á grein sem er á lokasprettinum með

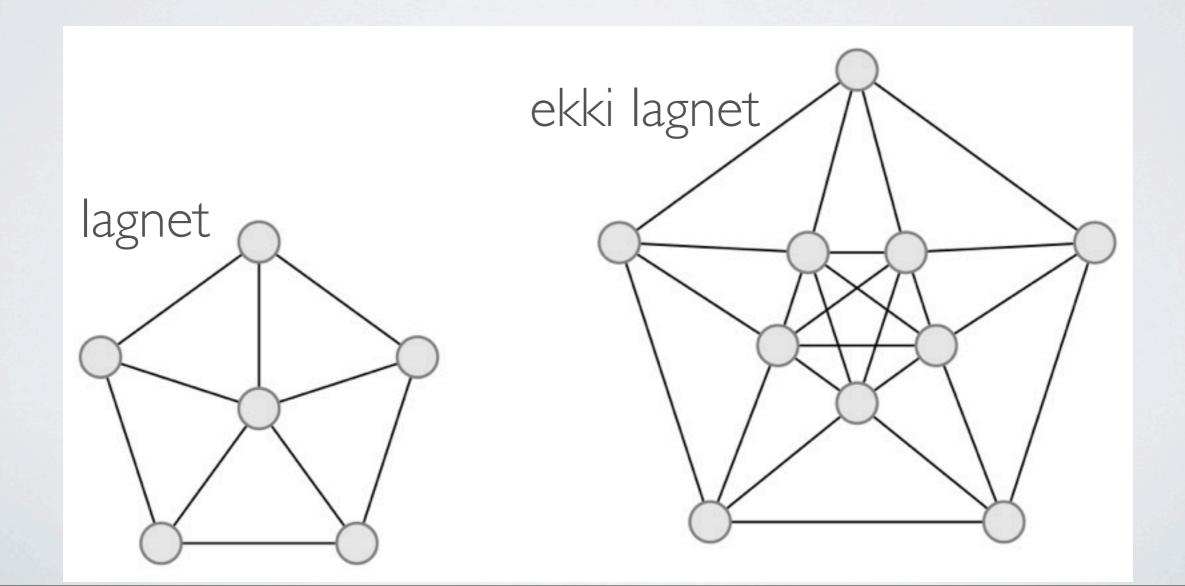

- Greinin fjallar um
  - lagnet
  - tré
  - umraðanir

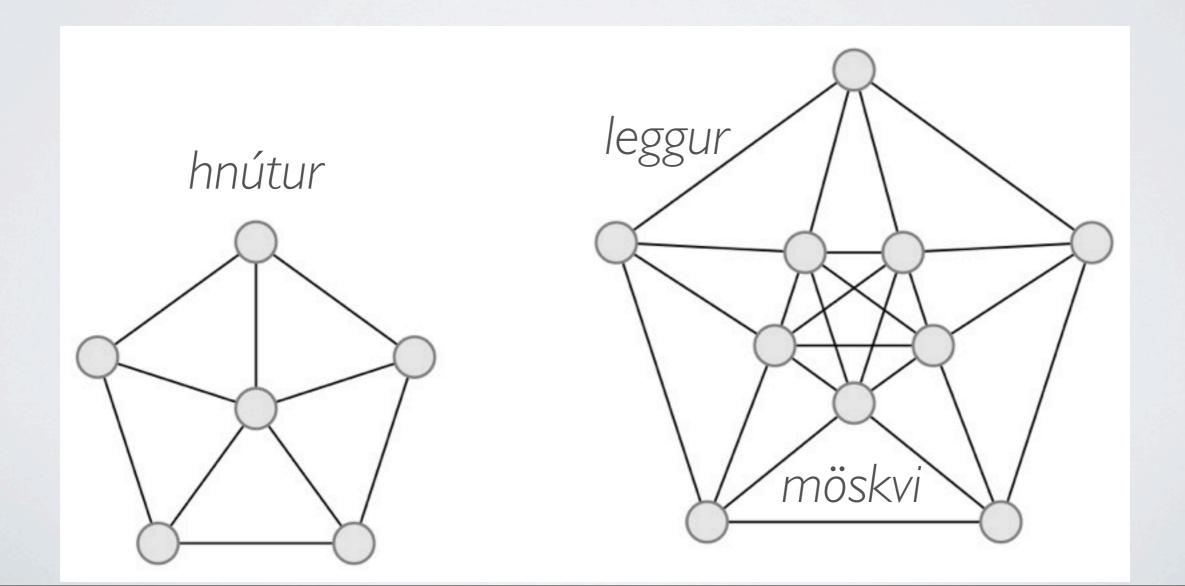
LAGNET

· Lagnet er hægt að teikna í sléttuna án þess að leggirnir skerist

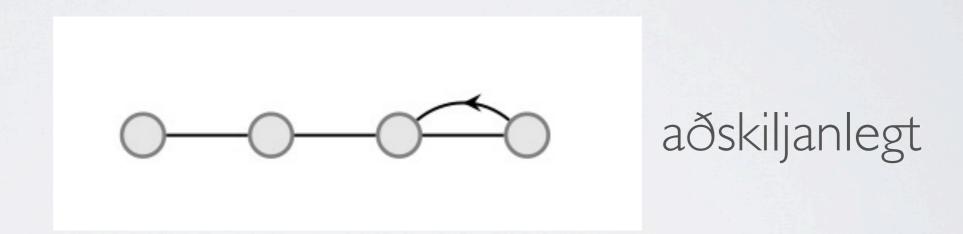
LAGNET

· Lagnet er hægt að teikna í sléttuna án þess að leggirnir skerist

RÓTUÐ OG ÓAÐSKILJANLEG

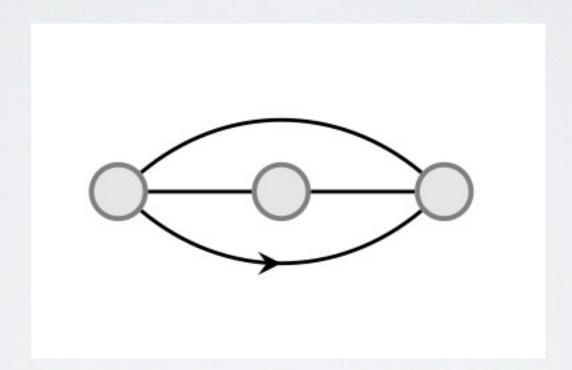
· Lagnet er rótað með því að velja legg og átta hann

 Lagnet er aðskiljanlegt ef það dettur í sundur þegar við fjarlægjum hnút

RÓTUÐ OG ÓAÐSKILJANLEG

· Lagnet er rótað með því að velja legg og átta hann

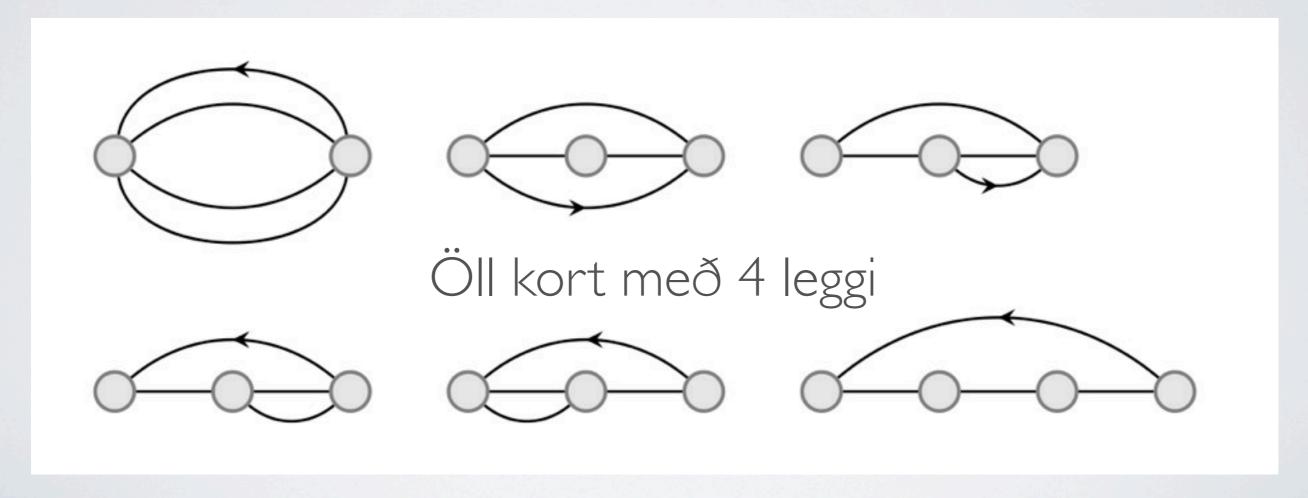

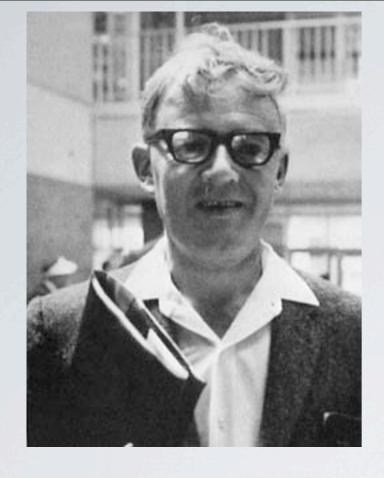
óaðskiljanlegt

 Lagnet er aðskiljanlegt ef það dettur í sundur þegar við fjarlægjum hnút

KORT

Óaðskiljanleg rótuð lagnet verða hér eftir kölluð kort

TALNING

1917-2002

• Tutte sannaði að fjöldi korta með n+l legg er

$$\frac{4(3n)!}{n!(2n+2)!}.$$

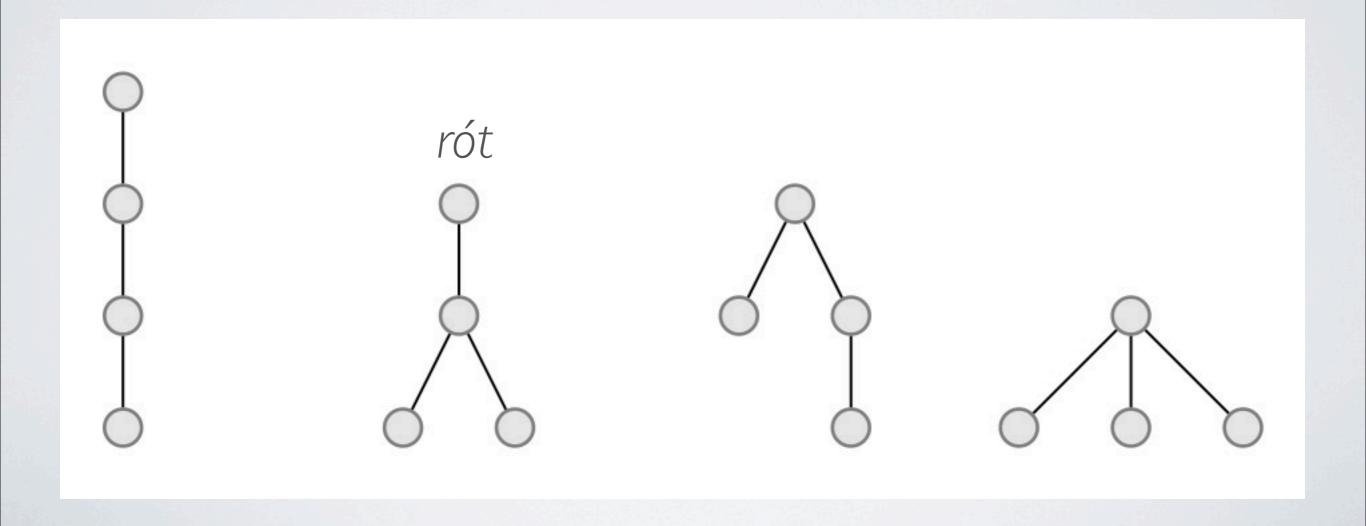
- Fyrstu tölurnar eru 1, 2, 6, 24, 110, 546
- Þetta eru runa <u>A046646</u> í OEIS

AF HVERJU KORT?

- Jafnmörg og umraðanir sem eru raðanlegar með tveimur umferðum í gegnum stafla (Goulden & West 1996)
- Koma fyrir í líkani fyrir tvívíð skammtafræðileg þyngdarsvið (Schaeffer & Zinn-Justin 2004)
- · Tengjast fleiri fléttufræðilegum fyrirbærum

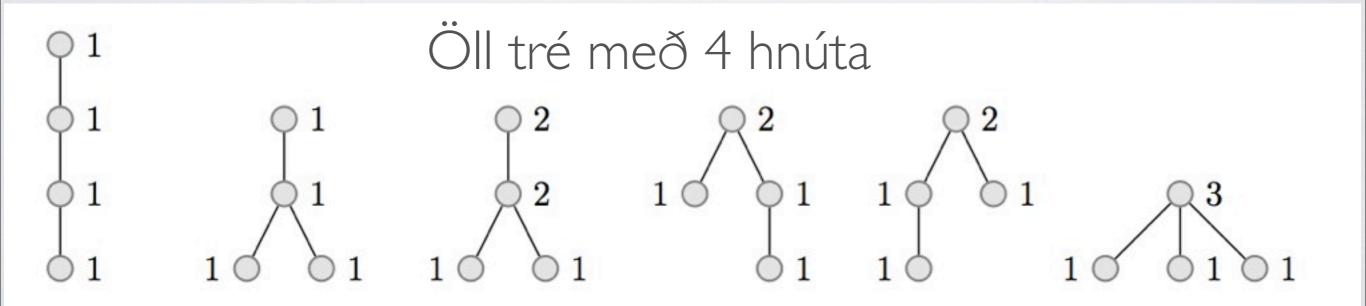
TRÉ

· Net með engar rásir kallast tré

BETA(I,0)-TRÉ

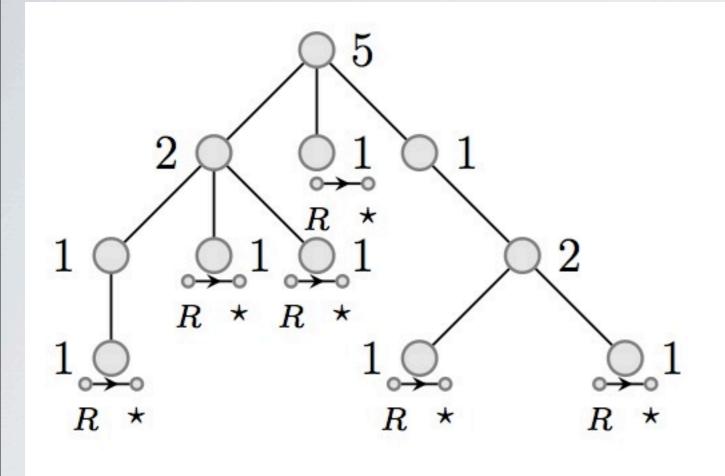
- Cori, Jacquard og Schaeffer (1997) skilgreindu beta(1,0)-tré
- · Teiknuð í sléttuna, merkt eftir ákveðnum reglum

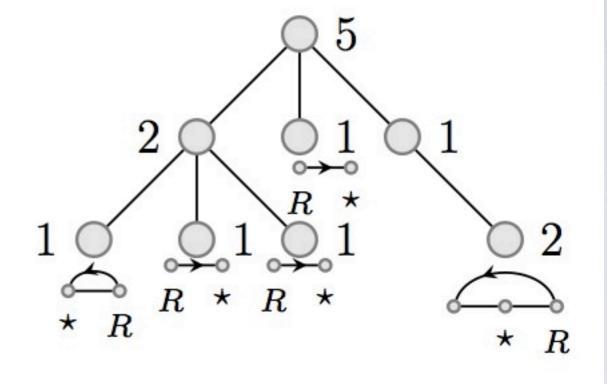

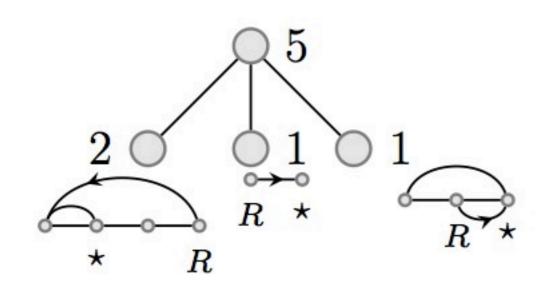
TENGSL VIÐ KORTIN

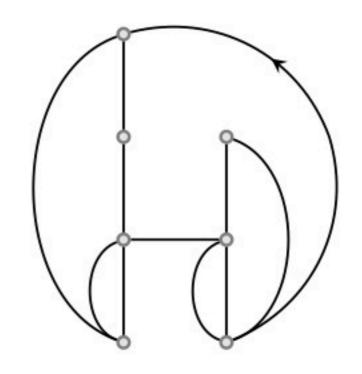
- · Þessi tré voru sérstaklega hönnuð til þess að rannsaka kortin
- Gagntæk samsvörun á milli trjánna og kortanna

FRÁTRÉTIL KORTS

UMRAÐANIR

- Umröðun af lengd n er listi þar sem tölurnar I til n koma nákvæmlega einu sinni fyrir
- 5642173 er umröðun af lengd 7

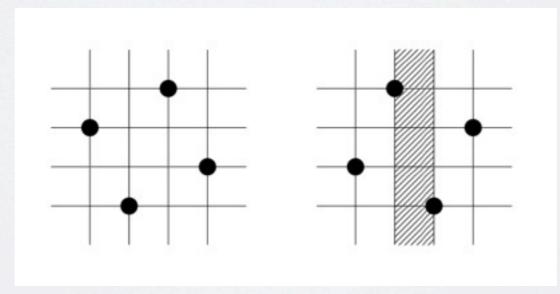
TENGSLVIÐTRÉN

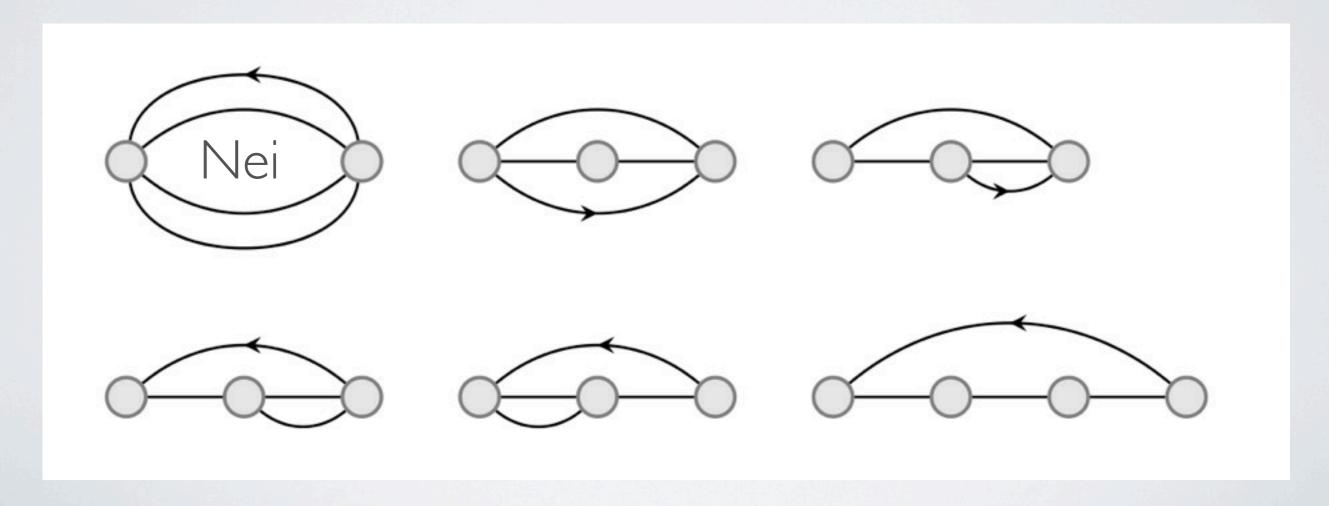

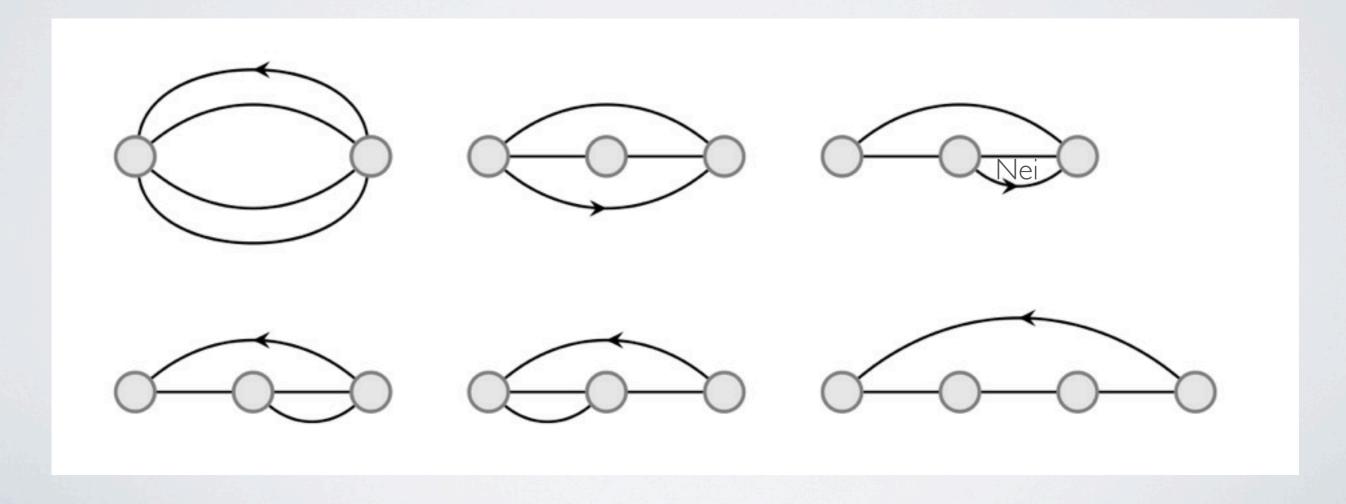
 Claesson, Kitaev og Steingrímsson (2009) bjuggu til gagntæka vörpun milli trjánna og umraðana sem forðast mynstrin

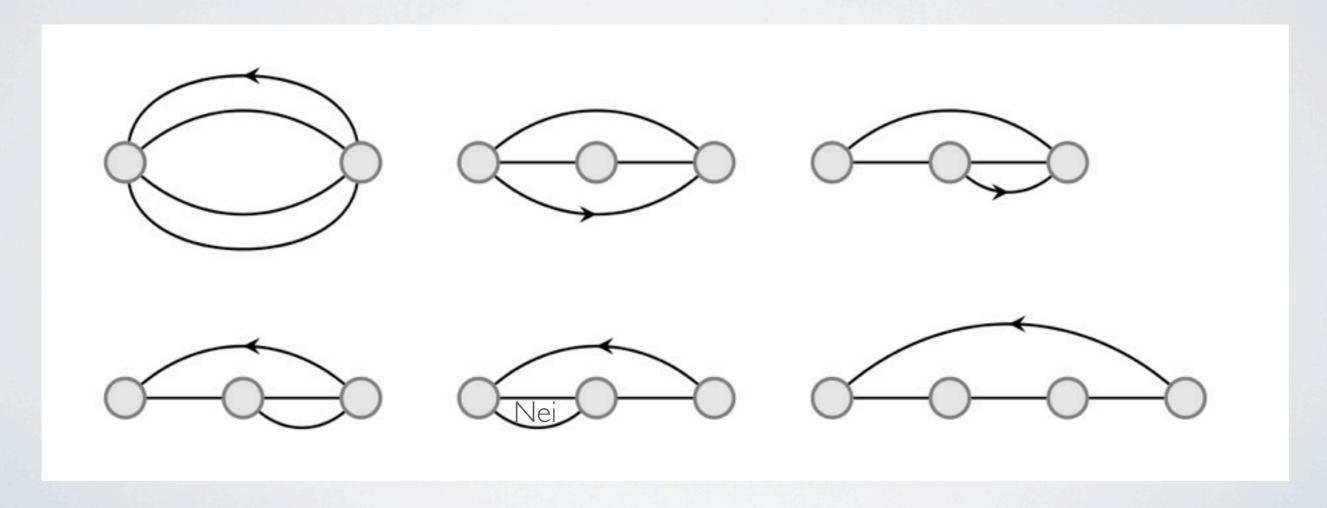

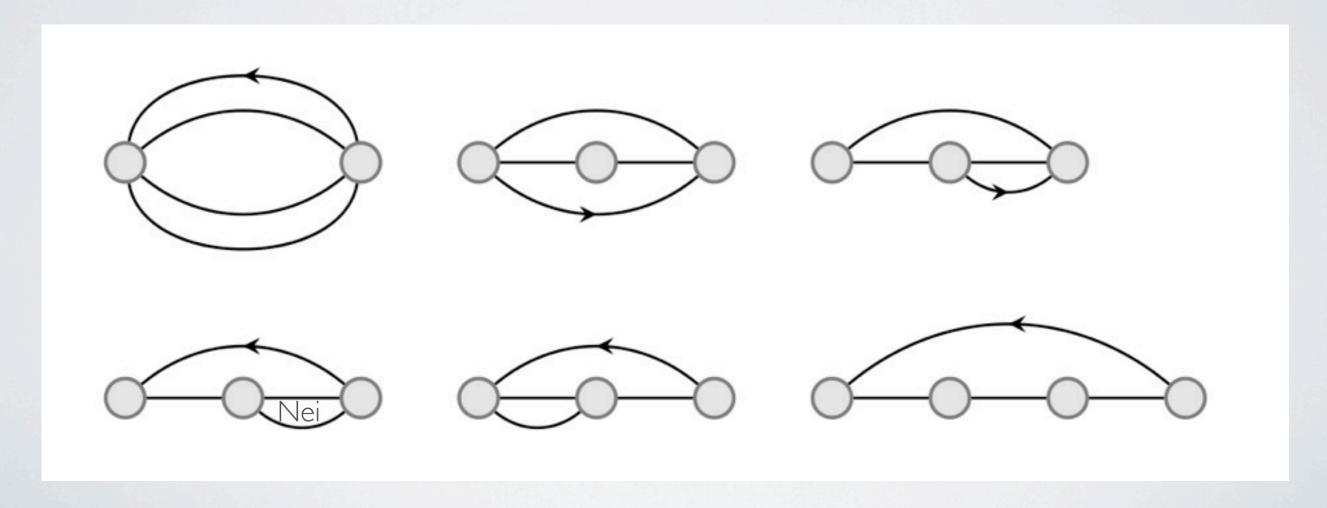
EIGINLEIKAR

- Hvernig flytjast eiginleikar á milli
  - korta
  - trjáa
  - umraðana

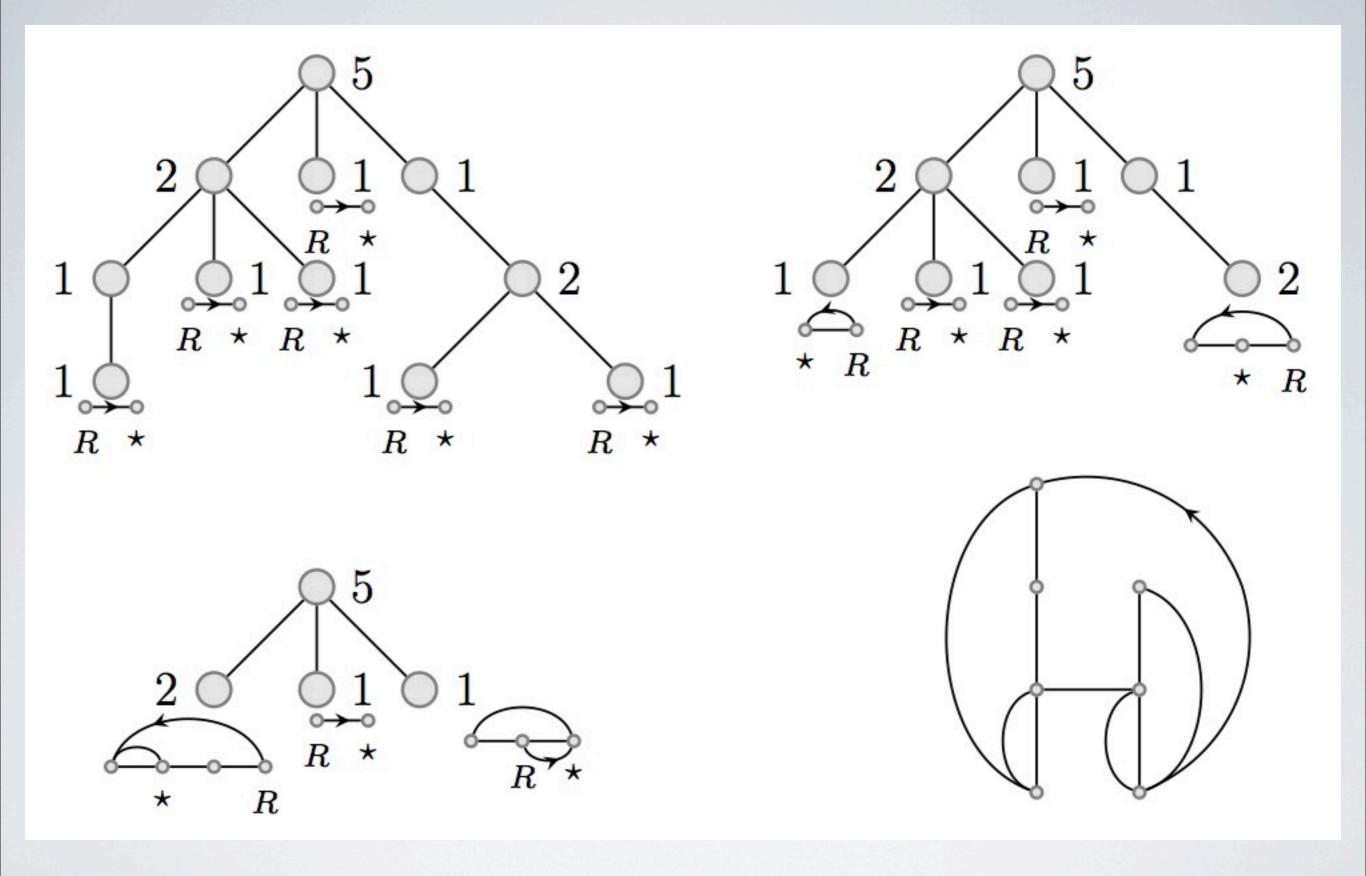

FRUMSTÆÐ TRÉ

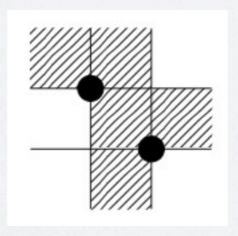
- Tré er frumstætt ef það samsvara frumstæðu korti
- Setning (Kitaev, Salimov, Severs, Ú). Tré er frumstætt þþaa það hafi ekki hnút sem er einbirni og hefur hæsta mögulega gildi

• Tveir "slæmir" hnútar gefa tvo "slæma" möskva

FRUMSTÆÐ UMRAÐANIR

- · Umröðun er frumstæð ef hún samsvarar frumstæðu korti
- Setning (Kitaev, Salimov, Severs, Ú). Umröðun er frumstæð þþaa hún forðast möskvamynstrið

VANGAVELTUR

- Í greininni skoðum við einnig kort sem hafa ekki möskva með k leggjum, k = 3 og 4
- Gaman væri að skoða hvernig eiginleikar trjáa og umraðana flytjast yfir á kortin

Spurningar?